

No. 36300

**Belgium
and
Tunisia**

Convention between the Republic of Tunisia and the Kingdom of Belgium concerning extradition and judicial assistance in civil and commercial matters. Tunis, 27 April 1989

Entry into force: *2 October 1999 by the exchange of instruments of ratification, in accordance with article 22*

Authentic texts: *Dutch, French and Arabic*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Belgium, 6 December 1999*

**Belgique
et
Tunisie**

Convention entre la République tunisienne et le Royaume de Belgique relative à l'extradition et à l'entraide judiciaire en matière civile et commerciale. Tunis, 27 avril 1989

Entrée en vigueur : *2 octobre 1999 par échange des instruments de ratification, conformément à l'article 22*

Textes authentiques : *néerlandais, français et arabe*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Belgique, 6 décembre 1999*

[DUTCH TEXT — TEXTE NÉERLANDAIS]

O V E R E E N K O M S T
TUSSEN DE TUNESISCHE REPUBLIEK
EN HET KONINKRIJK BELGIE
BETREFFENDE WEDERZIJDSE RECHTSHULP.
IN BURGERLIJKE ZAKEN EN IN HANDELSZAKEN

DE PRESIDENT VAN DE TUNESISCHE REPUBLIEK, enerzijds,
en

ZIJNE MAJESTEIT DE KONING DER BELGEN, anderzijds,

Wensende de banden die hun beide landen verenigen in stand te houden en inzonderheid de aangelegenheden betreffende de wederzijdse rechtshulp in burgerlijke zaken en in handelszaken te regelen.

Hebben te dien einde tot hun gevolmachtigden benoemd, te weten

DE PRESIDENT VAN DE TUNESISCHE REPUBLIEK :

ZIJNE MAJESTEIT DE KONING DER BELGEN :

Die, na hun volmachten te hebben uitgewisseld en ze in goede en behoorlijke vorm te hebben bevonden, zijn overeengekomen als volgt :

EERSTE TITEL

A. Toegang tot de gerechten

Artikel 1

De onderdanen van beide Staten hebben vrije toegang tot de gewone en administratieve gerechten van de andere Staat voor de vervolging en de verdediging van hun rechten.

B. Cautio Judicatum solvi

Artikel 2

Geen zekerheidstelling of depot, onder welke benaming ook, kan op grond hetzij van hun hoedanigheid van vreemdeling, hetzij het ontbreken van woon- of verblijfplaats in het land, worden opgelegd aan de onderdanen, met inbegrip van de rechtspersonen, van een van de overeenkomstsluitende Staten, wanneer zij als eisers of tussenkomende partijen voor de rechtbanken van de andere Staat optreden, mits zij hun woonplaats in een van beide Staten hebben.

Artikel 3

(1) De veroordelingen in de kosten van het geding, uitgesproken in een van beide Overeenkomstsluitende Staten tegen de eiser of de tussenkomen de partij die krachtens artikel 2 of krachtens de wet van het land waarin de vordering is ingesteld, vrijgesteld is van de zekerheidsstelling, depot of storting, worden op verzoek kosteloos uitvoerbaar verklaard door de bevoegde autoriteit van de andere Staat.

(2) Het verzoek tot uitvoerbaarverklaring wordt tussen Ministerie van Justitie overgezonden, hetzij rechtstreeks, hetzij langs diplomatieke weg. het verzoek kan ook rechtstreeks door de betrokken partij bij de bevoegde rechterlijke autoriteit worden ingediend. Het moet vergezeld gaan van een gespecificeerde staat van de gevorderde kosten.

Artikel 4

(1) De rechterlijke beslissingen betreffende de kosten van het geding worden uitvoerbaar verklaard zonder dat partijen worden gehoord, maar behoudens ~~hoger beroep~~ van de veroordeelde partij overeenkomstig de wet van het land waar de tenuitvoerlegging moet geschieden.

(2) De autoriteit, bevoegd om te beslissen op de aanvraag tot uitvoerbaarverklaring, bepaalt er zich toe te onderzoeken :

- (a) of, ingevolge de wet van het land waar de veroordeling is uitgesproken, de uitgifte van de beslissing voldoet aan de voorwaarden nodig voor haar echtheid;
- (b) of, ingevolge dezelfde wet, de beslissing in kracht van gewijsde is gegaan;

(3) Om aan de voorwaarden gesteld in paragraaf 2, letter (b) te voldoen, moeten de beslissingen vergezeld gaan van :

- (a) een document waaruit blijkt dat de beslissing bekend werd aan de partij tegen welke de tenuitvoerlegging wordt vervolgd;
- (b) een verklaring waaruit blijkt dat de beslissing niet meer met de gewone rechtsmiddelen kan worden aangevochten;
- (c) een verklaring van het Ministerie van Justitie van herkomst betreffende de termijnen voor de gewone rechtsmiddelen.

C. Rechtsbijstand

Artikel 5

De onderdanen van beide Staten worden zowel voor de gewone als voor de administratieve gerechten van de andere Staat tot de rechtsbijstand toegelaten op dezelfde wijze als de eigen onderdanen zelf, mits zij zich gedragen naar de wet van het land waar de rechtsbijstand wordt gevraagd.

Artikel 6

De documenten waaruit de behoefte blijkt, worden afgegeven door de autoriteiten van de gewone verblijfplaats van de verzoeker. Indien betrokkene in een derde land verblijft, mogen zij worden opgemaakt door een diplomatiek of consulaire vertegenwoordiger van de Staat waarvan hij onderdaan is.

Artikel 7

De autoriteiten van een overeenkomstsluitende Staat die bevoegd zijn voor de afgifte van de documenten waaruit de behoefte blijkt, of om te beschikken op een aanvraag om rechtsbijstand, kunnen bij de autoriteiten van de andere Overeenkomstsluitende Staat bijkomende inlichtingen inwinnen omtrent de vermogens-toestand van de verzoeker.

Artikel 8

De aanvragen om rechtsbijstand kunnen worden overgezonden :

- (a) voor de aanvragen die van België uitgaan, door de Belgische diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger aan de bevoegde Procureur van de Republiek;
- (b) voor de aanvragen die van Tunesië uitgaan, door de Tunesische diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger aan de bevoegde Procureur des Konings.

TITEL II

Overzending van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken

Artikel 9

De in een van beide Staten in burgerlijke zaken en in handelszaken opgemaakte gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken welke bestemd zijn voor personen die op het grondgebied van de andere Staat verblijven, worden tussen Ministeries van Justitie overgezonden, hetzij rechtstreeks, hetzij langs diplomatieke weg. Zij kunnen ook als volgt worden toegezonden :

- (a) wanneer zij bestemd zijn voor personen die op het grondgebied van de Tunesische Republiek verblijven, door de Belgische diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger in Tunesië rechtstreeks aan de Procureur van de Republiek;
- (b) wanneer zij bestemd zijn voor personen die op het grondgebied van het Koninkrijk België verblijven, door de Tunesische diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger in België rechtstreeks aan de bevoegde procureur des Konings.

De voorafgaande bepalingen doen geen afbreuk aan de mogelijkheid voor iedere Staat, de stukken die voor zijn onderdanen zijn bestemd, rechtstreeks en zonder dwang te doen overhandigen door

de zorg van zijn diplomatiek of consulaire vertegenwoordiger. In geval van wetsconflict wordt de nationaliteit van de geadresseerde vastgesteld overeenkomstig de wet van de Staat op wiens grondgebied de overhandiging moet plaatshebben.

Artikel 10

In de aanvraag moet worden vermeld :

- (a) de autoriteit van wie het overgezonden stuk uitgaat;
- (b) de aard van het stuk;
- (c) de naam en de hoedanigheid van partijen;
- (d) de naam en het adres van de geadresseerde.

Artikel 11

(1) De aangezochte autoriteit beperkt zich tot de overhandiging van het stuk aan de geadresseerde, tenzij de verzoekende partij het verlangen uitdrukt dat het stuk wordt betekend door een ministerieel ambtenaar of met inachtneming van een bijzondere vorm, mits zij niet strijdig is met de wetgeving van de aangezochte Staat.

(2) Als bewijs van de overhandiging geldt een door de geadresseerde gedagtekend en ondertekend ontvangstbewijs of een verklaring van de aangezochte autoriteit waarin zijn vermeld : het feit, de vorm en de datum van de overhandiging, alsmede de identiteit van de personen aan wie het stuk werd overhandigd. Die documenten worden onmiddellijk aan de verzoekende autoriteit toegezonden.

(3) Indien de geadresseerde weigert het stuk in ontvangst te nemen of indien de overhandiging niet heeft plaatsgehad om een andere reden, zendt de aangezochte autoriteit zonder verwijl het stuk terug aan de verzoekende autoriteit, onder vermelding van de reden waarom de overhandiging niet werd gedaan.

(4) De aangezochte Staat kan het verzoek om overhandiging of betekening van het stuk niet afwijzen dan in het geval waarin hij oordeelt dat de uitvoering ervan strijdig is met de openbare orde.

Artikel 12

De overhandiging van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken geeft geen aanleiding tot terugbetaling van kosten, behalve die veroorzaakt door het aanzoeken van een ministerieel ambtenaar of door de inachtneming van een bepaalde vorm.

TITEL III

Ambtelijke opdrachten

Artikel 13

De ambtelijke opdrachten in burgerlijke zaken en in handelszaken worden overgezonden, hetzij langs diplomatieke weg, hetzij rechtstreeks tussen Ministeries van Justitie.

Artikel 14

(1) De gerechtelijke autoriteit aan wie de ambtelijke opdracht is gericht, is verplicht die uit te voeren en daarbij dezelfde dwangmiddelen te bezigen als voor de uitvoering van een opdracht van de autoriteiten van zijn land of van een daartoe door een belanghebbende partij gedaan verzoek.

(2) De verzoekende autoriteit wordt op haar verlangen verwittigd van de dag en de plaats waar de gevraagde handeling zal worden verricht, opdat de belanghebbende partij in staat is daarbij tegenwoordig te zijn of zich te doen vertegenwoordigen.

(3) De uitvoering van een ambtelijke opdracht kan slechts geweigerd worden :

- (a) indien de authenticiteit van het stuk niet vaststaat;
- (b) indien in de aangezochte Staat het uitvoeren van de ambtelijke opdracht niet behoort tot de bevoegdheden van de rechterlijke macht;
- (c) indien de aangezochte Staat oordeelt dat zij van die aard is dat zij afbreuk doet aan de openbare orde.

Artikel 15

In geval van onbevoegdheid van de aangezochte autoriteit wordt de ambtelijke opdracht ambtshalve overgedragen aan de rechterlijke autoriteit van dezelfde Staat, die overeenkomstig de bepalingen van diens wetgeving bevoegd is.

Artikel 16

In ieder geval waarin de ambtelijke opdracht door de aangezochte autoriteit niet wordt uitgevoerd, stelt deze hiervan dadelijk de verzoekende autoriteit in kennis, met vermelding van de reden waarom de uitvoering niet is geschied.

Artikel 17

De aangezochte autoriteit voert de ambtelijke opdracht uit in de vormen die door haar landswetten zijn voorgeschreven. Evenwel wordt aan het verzoek van de verzoekende autoriteit, om deze met inachtneming van een bepaalde vorm te behandelen voldaan, mits deze vorm niet in strijd is met de wetgeving van de aangezochte Staat.

Artikel 18

De uitvoering van een ambtelijke opdracht geeft geen aanleiding tot terugbetaling van enige kosten, behalve de beloning van deskundigen en de kosten veroorzaakt door de inachtneming van een bepaalde vorm door de verzoekende Staat gevraagd.

TITEL IV

Gemeenschappelijke bepalingen

Artikel 19

De bij toepassing van deze Overeenkomst over te zenden of over te leggen stukken worden gesteld in de taal of in een van de talen van de Staat van de verzoekende autoriteit.

Zij moeten vergezeld gaan van een vertaling, door een beëdigd vertaler gemaakt in de taal of in een van de officiële talen van de aangezochte Staat.

In hun onderlinge betrekkingen houden de Ministeries van Justitie briefwisseling, in de taal of in een van de officiële talen van de eigen Staat; in voorkomend geval gaan hun mededelingen vergezeld van een vertaling in de Franse taal.

Artikel 20

De met toepassing van deze overeenkomst overgelegde of overgezonden stukken worden vrijgesteld van enige legalisatie of van enige andere analoge formaliteit.

TITEL V

Slotbepalingen

Artikel 21

De geschillen omtrent de toepassing van deze Overeenkomst worden langs diplomatieke weg geregeld.

Artikel 22

(1) Deze overeenkomst zal worden bekrachtigd; de bekrachtigingsoorkonden zullen zo spoedig mogelijk worden uitgewisseld te Brussel.

(2) Zij treedt in werking dertig dagen na de uitwisseling van de bekrachtigingsoorkonden.

(3) Zij houdt op uitwerking te hebben één jaar na opzegging door een van de Hoge overeenkomstsluitende Partijen.

TEN BLIJKE WAARVAN de Gevolmachtigden deze overeenkomst hebben ondertekend en er hun zegel hebben aangehecht.

GEDAAN te Tunis, op zevenentwintig april van het jaar negentienhonderd negenentachtig, in twee exemplaren, in de Nederlandse, Franse en Arabische taal, de drie teksten zijnde gelijkelijk authentiek.

VOOR DE TUNESISCHE REPUBLIEK :

VOOR HET KONINKRIJK BELGIE :

Hamed KAROUI,
Minister van Justitie.

Michiel WATHEL
Vice-Eerste Minister en
Minister van Justitie en van

[FRENCH TEXT — TEXTE FRANÇAIS]

CONVENTION ENTRE LA RÉPUBLIQUE TUNISIENNE ET LE ROYAUME
DE BELGIQUE RELATIVE À L'ENTRAIDE JUDICIAIRE EN MATIÈRE
CIVILE ET COMMERCIALE

Le Président de la République Tunisienne, d'une part,
et

Sa Majesté Le Roi des Belges, d'autre part,

Désirant maintenir les liens qui unissent leurs deux pays et, notamment, régler d'un commun accord les questions relatives à l'aide mutuelle judiciaire en matière civile et commerciale,

Ont, à cet effet, nommé pour leurs Plénipotentiaires respectifs, à savoir :

Le Président de la République Tunisienne :

Mr. Hamed Karoui, ministre de la Justice.

Sa Majesté Le Roi des Belges :

Mr. Melchior Wathelet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Classes Moyennes.

Lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs et les avoir trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes :

TITRE PREMIER

A. ACCÈS AUX TRIBUNAUX

Article 1

Les nationaux de chacun des deux États ont libre accès auprès des tribunaux judiciaires et administratifs de l'autre État pour la poursuite et la défense de leurs droits.

B. CAUTION "JUDICATUM SOLVI"

Article 2

Aucune caution ni dépôt, sous quelque dénomination que ce soit, ne peut être imposé, en raison, soit de leur qualité d'étrangers, soit de leur défaut de domicile ou de résidence dans le pays, aux nationaux, y compris les personnes morales, de l'un des États contractants qui seront demandeurs ou intervenants devant les tribunaux de l'autre, pourvu qu'ils aient leur domicile dans un des deux pays.

Article 3

(1) Les condamnations aux frais et dépens du procès prononcés dans un des deux États contre le demandeur ou l'intervenant dispensés de la caution, du dépôt ou du versement, en vertu, soit de l'Article 2, soit de la loi du pays où l'action est intentée, sont, sur demande, rendues gratuitement exécutoires par l'autorité compétente de l'autre État.

(2) La demande d'exequatur est transmise entre Ministères de la Justice soit directement soit par voie diplomatique. Elle peut être également introduite directement par la partie intéressée auprès de l'autorité judiciaire compétente. Cette demande doit être accompagnée d'un état détaillé des frais et dépens réclamés.

Article 4

(1) Les décisions relatives aux frais et dépens sont déclarées exécutoires sans entendre les parties, sauf recours ultérieur de la partie condamnée, conformément à la législation du pays où l'exécution est poursuivie.

(2) L'autorité compétente pour statuer sur la demande d'exequatur se borne à examiner:

(a) si, d'après la loi du pays où la condamnation a été prononcée, l'expédition de la décision réunit les conditions nécessaires à son authenticité;

(b) si, d'après la même loi, la décision est passée en force de chose jugée.

(3) Pour satisfaire aux conditions prescrites par le paragraphe 2, lettre b), les décisions sont accompagnées :

a) d'un document dont il résulte que la décision a été signifiée à la partie contre laquelle l'exécution est poursuivie;

b) d'une attestation établissant que la décision ne peut plus faire l'objet d'une voie de recours ordinaire;

c) d'un certificat délivré par le Ministère de la Justice de l'État d'origine et relatif aux délais des voies de recours ordinaires.

C. ASSISTANCE JUDICIAIRE

Article 5

Les nationaux de chacun des deux États sont admis devant les tribunaux tant judiciaires qu'administratifs de l'autre État au bénéfice de l'assistance judiciaire comme les nationaux eux-mêmes, en se conformant à la loi du pays où l'assistance est demandée.

Article 6

Les documents justificatifs de l'indigence sont délivrés par les autorités de la résidence habituelle du requérant. Si l'intéressé réside dans un pays tiers, ces documents peuvent être établis par le représentant diplomatique ou consulaire de l'État dont il a la nationalité.

Article 7

Les autorités d'un État contractant compétentes pour délivrer les documents justificatifs de l'indigence ou pour statuer sur une demande d'assistance judiciaire peuvent prendre des renseignements complémentaires sur la situation de fortune du requérant.

Article 8

Les demandes d'assistance judiciaire peuvent être transmises :

- (a) pour les demandes émanant de la Belgique par le Représentant diplomatique ou consulaire belge au Procureur de la République compétent;
- (b) pour les demandes émanant de la Tunisie, par le Représentant diplomatique ou consulaire tunisien au Procureur du Roi compétent.

TITRE II

COMMUNICATION DES ACTES JUDICIAIRES ET EXTRAJUDICIAIRES

Article 9

Les actes judiciaires et extrajudiciaires en matière civile et commerciale dressés dans l'un des deux États et destinés à des personnes résidant sur le territoire de l'autre État sont transmis entre ministères de la Justice soit directement soit par la voie diplomatique.

Ils peuvent également être transmis comme suit :

- (a) lorsqu'ils sont destinés à des personnes résidant sur le territoire de la République Tunisienne, directement par le Représentant diplomatique ou consulaire belge en Tunisie au Procureur de la République;
- (b) lorsqu'ils sont destinés à des personnes résidant sur le territoire du Royaume de Belgique, directement par le Représentant diplomatique ou consulaire tunisien en Belgique au Procureur du Roi compétent.

Les dispositions qui précèdent ne s'opposent pas à la faculté, pour chaque État, de faire procéder directement sans contrainte, par les soins de son Représentant diplomatique ou consulaire à la remise d'actes destinés à ses nationaux. En cas de conflit de législations, la nationalité du destinataire est déterminée conformément à la loi de l'État sur le territoire duquel la remise doit avoir lieu.

Article 10

La demande doit indiquer :

- (a) l'autorité de qui émane l'acte transmis;
- (b) la nature de l'acte;
- (c) le nom et la qualité des parties;
- (d) le nom et l'adresse du destinataire.

Article 11

1) L'autorité requise se borne à assurer la remise de l'acte à son destinataire, à moins que l'autorité requérante ne demande que l'acte soit signifié par un officier ministériel ou dans une forme spéciale, pourvu qu'elle ne soit pas contraire à la législation de l'État requis.

2) La preuve de la remise se fait au moyen d'un récépissé daté et signé par le destinataire ou d'une déclaration de l'autorité requise indiquant le fait, la forme et la date de la remise, ainsi que l'identité de la personne à laquelle l'acte a été remis. Ces documents sont immédiatement transmis à l'autorité requérante.

3) Si le destinataire refuse de recevoir l'acte ou si la remise n'a pu avoir lieu pour quelque autre raison, l'autorité requise renvoie, sans délai, l'acte à l'autorité requérante en indiquant le motif qui a empêché la remise.

4) L'État requis ne peut rejeter la demande de remise ou de signification de l'acte que s'il en juge l'exécution contraire à l'ordre public.

Article 12

La remise des actes judiciaires et extrajudiciaires ne donne lieu à aucun remboursement de frais, sauf ceux occasionnés par le recours à un officier ministériel ou par l'emploi d'une forme spéciale.

TITRE III

COMMISSIONS ROGATOIRES

Article 13

Les commissions rogatoires en matière civile et commerciale sont transmises soit par la voie diplomatique soit directement entre Ministères de la Justice.

Article 14

(1) L'autorité judiciaire à laquelle la commission rogatoire est adressée est obligée d'y satisfaire en usant des mêmes moyens de contrainte que pour l'exécution d'une commission des autorités de son pays ou d'une demande formée à cet effet par une partie intéressée.

(2) L'autorité requérante est, si elle le demande, informée de la date et du lieu où il sera procédé à la mesure sollicitée, afin que la partie intéressée soit en état d'y assister ou de se faire représenter.

(3) L'exécution de la commission rogatoire ne peut être refusée que :

- a) si l'authenticité du document n'est pas établie;
- b) si, dans l'État requis, cette exécution n'entre pas dans les attributions du pouvoir judiciaire;
- c) si l'État requis la juge de nature à porter atteinte à son ordre public.

Article 15

En cas d'incompétence de l'autorité requise, la commission rogatoire est transmise d'office à l'autorité judiciaire compétente du même État, suivant les règles établies par la législation de celui-ci.

Article 16

Dans tous les cas où la commission rogatoire n'a pas été exécutée par l'autorité requise, celle-ci en informe immédiatement l'autorité requérante, en indiquant les raisons pour lesquelles l'exécution n'a pas eu lieu.

Article 17

L'autorité requise exécute la commission rogatoire dans la forme prescrite par la législation de son pays. Toutefois, il est déféré à la demande de l'autorité requérante tendant à ce qu'il soit procédé suivant une forme spéciale, si celle-ci n'est pas contraire à la législation de l'État requis.

Article 18

L'exécution des commissions rogatoires ne peut donner lieu à aucun remboursement de frais, sauf les honoraires d'experts et les frais résultant de l'emploi d'une forme spéciale demandée par l'État requérant.

TITRE IV

DISPOSITIONS COMMUNES

Article 19

Les pièces à transmettre ou à produire en application de la présente Convention sont rédigées dans la langue ou l'une des langues de l'État de l'autorité requérante.

Elles doivent être accompagnées de leur traduction établie par un traducteur assermenté dans la langue ou l'une des langues officielles de l'État requis.

Dans leurs relations, les Ministères de la Justice correspondent chacun dans la ou l'une des langues officielles de leur État et s'il y a lieu, leurs communications seront accompagnées d'une traduction en langue française.

Article 20

Les pièces produites ou transmises en application de la présente Convention sont dispensées de toute législation ou de toute autre formalité analogue.

TITRE V

DISPOSITIONS FINALES

Article 21

Les différends résultant de l'application de la présente Convention seront réglés par la voie diplomatique.

Article 22

(1) La présente Convention sera ratifiée; l'échange des instruments de ratification aura lieu le plus tôt possible, à Bruxelles.

(2) Elle entrera en vigueur trente jours après l'échange des instruments de ratification.

(3) Elle cessera d'être en vigueur un an après dénonciation par une des Hautes Parties Contractantes.

En Foi de Quoi, les Plénipotentiaires ont signé la présente Convention et l'ont revêtue de leur sceau.

Fait à Tunis, le Vingt Sept avril de l'an Mille Neuf Cent Quatre Vingt Neuf, en double exemplaire, en langue arabe, française et néerlandaise, les trois textes faisant également foi.

Pour la République Tunisienne :

HAMED KAROUI
Ministre de la Justice

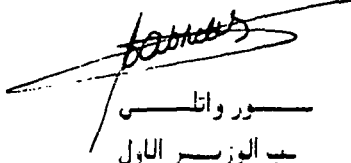
Pour Le Royaume de Belgique :

MELCHIOR WATHELET
Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice et des Classes moyennes

وأثباتا لما تقدم وقع المفاوضان هذه الاتفاقية وختماها بطابعهما.

وحرر بتونس يوم السابع والعشرين من افريل عام تسع وثمانين وتسعمائة والف،
في نظيرين محررين باللغة العربية واللغة الفرنسية واللغة النيرلاندية.
وتعتمد النصوص الثلاثة على حد السواء.

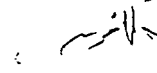
عن المملكة البلجيكية

بور واتلي
خب الوزير الاول

ووزير العدل والطبقات المتوسطة

عن الجمهورية التونسية

حامد القروي
وزير العدل

وتنراسل وزارتا العدل في نطاق علاقاتهما باللغة أو إحدى اللغات الرسمية لدولتهما
وإن أسكن ترفق مراسلتهم بترجمة إلى اللغة الفرنسية.

الفصل 20 :

تعفى الوثائق المدلى بها أو المحالة تطبيقاً لهذه الاتفاقية من إجراءات التعريف
بالبياض ومن كل إجراء مماثل.

العنوان الخامس

احكام ختامية

الفصل 21 :

تسوى الخلافات الناجمة عن تطبيق هذه الاتفاقية بالطريق الدبلوماسي.

الفصل 22 :

- (1) يقع التصديق على هذه الاتفاقية ويتم تبادل وثائق المصادقة في أقرب الآجال
ببروكسال.
- (2) يجري العمل بها ثلاثين يوماً بعد تبادل وثائق المصادقة.
- (3) ينتهي العمل بها بمرور سنة بعد اعلان أحد الطرفين الساميين المتعاقدين عن
رغبته في العدول عنها.

الفصل 16 :

في كل الحالات التي لم تنفذ فيها الأمانة العدلية من طرف السلطة المطلوبة يتعين على هذه الأخيرة أن تعلم فوراً السلطة الطالبة بذلك مع بيان الأسباب المانعة من التنفيذ.

الفصل 17 :

السلطة المطلوب منها تنفيذ الأمانة العدلية تتولى تنفيذها حسب الصيغ التي يقتضيها تشريع بلادها إلا أنه يمكن الاستجابة لرغبة السلطة الطالبة الرامية إلى تطبيق صيغة خاصة إذا لم تتعارض مع تشريع الدولة المطلوب منها التنفيذ.

الفصل 18 :

لا يترتب عن تنفيذ الأمانات العدلية أي ترجع للمصاريف باستثناء أجور الخبراء والمصاريف الناتجة عن تطبيق إجراءات معينة برغبة من الدولة الطالبة.

العنوان الرابع

احكام مشتركة

الفصل 19 :

تحرر الوثائق التي تحال أو التي سيدلى بها في نطاق تطبيق هذه الاتفاقية بلغة أو بأحدى لغات دولة السلطة الطالبة، ويتعين أن ترفق بترجمتها بواسطة مترجم سلف إلى اللغة أو إحدى اللغات الرسمية للدولة المطلوبة.

طرق التسليم.

العنوان الثالث الانابات العدلية

الفصل 13 :

تحال الانابات العدلية في المادة المدنية والتجارية أما بالطرق الدبلوماسية واما مباشرة بين وزارتي العدل.

الفصل 14 :

(1) السلطة القضائية الموجهة اليها الانابة العدلية ملزمة بتنفيذها باستعمال نفس طرق اللزام التي تتوخاها لتنفيذ انابة صادرة عن احدى سلاط بلادها او لتنفيذ سطلب قدم لهذا الغرض من الطرف المعنى.

(2) يقع اعطاء السلطة الطالبة ان رغبت في ذلك بالتاريخ والمكان الذي سيتم فيه الاجراء المطلوب حتي يكون في استطاعة الطرف المعنى الحضور بنفسه او بواسطة من يمثله.

(3) لا يمكن رفض تنفيذ الانابة العدلية الا :

أ - اذا لم تثبت صحة الوثيقة.

ب - اذا كان تنفيذ الانابة في الدولة المطلوب منها التنفيذ ليس من شمولات السلطة القضائية.

ج - اذا اعتبرت الدولة المطلوب منها التنفيذ ان موضوع الانابة يمس من النظام العام.

الفصل 15 :

في صورة عدم اختصاص السلطة المطلوب منها التنفيذ تحال الانابة العدلية وجوبا على السلطة القضائية المختصة لنفس الدولة حسب القواعد المقررة بتشريعها.

تنازع التشريعيين تحدد جنسية الشخص الموجه اليه الوثائق طبق قانون الدولة التي يجب ان يتم فيها التسليم.

الفصل 10 :

يجب ان يشير المطلب الي :

أ - السلطة الصادرة عنها الوثيقة المحالة.

ب - نوع الوثيقة.

ج - اسماء وصفات الأطراف.

د - اسم وعنوان الشخص الموجه اليه الوثيقة.

الفصل 11 :

1) تقتصر السلطة المطلوب منها التبليغ على القيام بتسليم الوثيقة لصاحبها الا اذا رغبت منها السلطة الطالبة تبليغ الوثيقة بواسطة ماسور عمومي او بشكل معين شريطة ان لا يكون ذلك منافيا لتشريع الدولة المطلوب منها التبليغ.

2) يتم اثبات التبليغ بواسطة وصل مؤرخ وموقع من الشخص الموجه اليه الوثيقة او بتصريح من السلطة المطلوب منها التبليغ يتضمن وقوع التسليم وتاريخه وانشكل الذي تم به مع بيان هوية الشخص الذي تسلم الوثيقة. وتحال هذه الوثائق فورا الى السلطة الطالبة.

3) فان رفض الموجه له تسلم الوثيقة او لم يحصل التسليم لاي سبب آخر فان السلطة الموجهة لها الوثيقة ترجعها بدون تاخير الى السلطة الطالبة مع بيان السبب المانع من التسليم.

4) لا يمكن للدولة المطلوب منها التبليغ رفض تبليغ الوثيقة او الاعلام بها الا اذا رأت ان ذلك يتعارض مع النظام العام.

الفصل 12 :

لا يترتب عن تسليم الوثائق القضائية وغير القضائية اي ترجيع للمصاريف الا التي استوجبتها تكليف احد المامورين العموميين او التي وقع اللجوء فيها الى شكل معين من

الفصل 7 :

سلط الدولة المتعاقدة المختصة بتسليم الوثائق المثبتة لعدم كفاية الموارد أو المختصة بالبث في طلب الاعانة العدلية يمكن لها ان تطلب ارشادات تكميلية عن مكاتب الطالب.

الفصل 8 :

يمكن ان تحال مطالب الاعانة العدلية :
أ - بالنسبة للمطالب الصادرة من بلجيكا بواسطة الممثل الدبلوماسي او القنصلي البلجيكي الي وكيل الجمهورية المختص.
ب - بالنسبة للمطالب الصادرة من تونس، بواسطة الممثل الدبلوماسي او القنصلي التونسي الي وكيل الملك المختص.

العنوان الثاني

احالة الوثائق القضائية وغير القضائية وتبليغها

الفصل 9 :

الوثائق القضائية وغير القضائية في المادة المدنية والتجارية المقامة باحدى الدولتين والسوجهة لاشخاص يقيمون بتراب الدولة الاخرى تحال بين وزارتي العدل اما مباشرة او بالطريق الدبلوماسي. ويمكن ان تحال ايضا كما يلي :
أ - مباشرة من طرف الممثل الدبلوماسي او القنصلي البلجيكي بالبلاد التونسية لوكيل الجمهورية اذا كانت موجهة لاشخاص يقيمون بتراب الجمهورية التونسية.
ب - مباشرة من طرف الممثل الدبلوماسي او القنصلي التونسي ببلجيكا لوكيل الملك المختص اذا كانت موجهة لاشخاص يقيمون بتراب المملكة البلجيكية.
ولا تتعارض الاحكام المتقدمة مع الاسكانية المتوفرة لكل دولة من ان تتولى مباشرة بواسطة ممثلها الدبلوماسي او القنصلي تسليم الوثائق الموجهة الي مواطنيها. وفي صورة

الفصل 4 :

1) القرارات المتعلقة بالمصاريف القانونية يؤخذ بها كإسائها بالصيغة التنفيذية بدون توقف على سماع الأطراف إلا إذا قام بالطعن الطرف المحكوم عليه فيما بعد طبقاً لتشريع البلد الذي سيتم فيه التنفيذ.

2) وتقتصر السلطة المختصة بالبت في مطلب الإكساء بالصيغة التنفيذية على النظر

في :

أ - ما إذا كانت تتوفر في نسخة الحكم الشروط اللازمة لصحتها حسب قانون البلد الذي صدر فيه الحكم.

ب - ما إذا كان الحكم قد اكتسب قوة اتصال القضاء حسب نفس القانون.

3) ولتحقيق الشروط الواردة بالفقرة الثانية (ب) ترفق القرارات :

أ - بوثيقة تفيد أن الطرف الذي يجري ضده التنفيذ تم إعلانه بالقرار.

ب - بشهادة تثبت أن القرار لم يعد قابلاً للطعن العادي.

ج - بشهادة مسلمة من طرف وزارة العدل بالبلد الصادر عنه القرار تضبط آجال الطعن العادية.

ج - الاعانة العدلية

الفصل 5 :

لمواطني كل من الدولتين حق التمتع بالاعانة العدلية عند التقاضي لدى المحاكم العدلية أو الإدارية تماماً كمواطني البلد أنفسهم وذلك طبقاً لقانون الدولة المطلوب فيها الاعانة.

الفصل 6 :

تسلم الوثائق المثبتة لعدم كفاية الموارد من قبل سطر سلطة الإقامة العادية للطالب، فإن كان المعني مقبلاً بلداً ثالثاً يمكن أن يسلم له هذه الوثائق الممثلة الدبلوماسية أو القنصلية للدولة التي يرجع إليها بالجنسية.

العنوان الاول

أ - في التقاضي لدى المحاكم

الفصل 1 :

لمواطني كل من الدولتين كامل الحرية للتقاضي لدى المحاكم العدلية والادارية المنتخبة بتراب الدولة الاخرى للمطالبة بمالهم من حقوق والدفاع عنها.

ب - في كفالة المصاريف القضائية

الفصل 2 :

لا يمكن جبر مواطني احدى الدولتين المتعاقبتين بما في ذلك الاشخاص المظروفين (المدعى عليه) على تقديم أي كفيل أو علي أي تامين بهما كانت تسميته سواء لكونهم احانب أو لكونهم فاقمين لسفر أو محل اقامة بالبلاد والذين يكونون طالبين أو متداخلين لدى محاكم الدولة الاخرى شريطة ان يكون لهم سفر باحدى الدولتين.

الفصل 3 :

(1) الاحكام الصادرة بتحصيل المصاريف القانونية في احدى الدولتين ضد الطالب أو المتداخل المعنى من الكفالة والتامين أو الدفع سواء بمقتضى الفصل الثاني أو بمقتضى قانون البلد الواقع القيام فيه بالدعوى يؤذن باكسابها الصيغة التنفيذية سجانا بمجرد سطلب يقدم للسلطة المختصة للدولة الاخرى.

(2) يحال مطلب الاكساء بالصيغة التنفيذية بين وزارتي العدل أما مباشرة أو بالطريق الدبلوماسي ويمكن تقديمه أيضا مباشرة من طرف المعنى لدى السلطة العدلية المختصة ويجب ان يرفق بقائمة مفصلة في المصاريف القانونية المطلوبة.

اتفاقية

يبين

الجمهورية التونسية
والملكة البلجيكية

تتعلق بالتعاون القضائي في المادة المدنية والتجارية

ان رئيس الجمهورية التونسية

من ناحية

وجلالة ملك البلجيكيين

من ناحية اخرى

رغبة منهما في المحافظة على العلاقات التي تربط بين بلديهما وتوطيدها خاصة فيما يتعلق بتسوية المسائل المتعلقة بالتعاون القضائي في المادة المدنية والتجارية بالاتفاق المشترك عينا لهذا الغرض مندوبيهما المفوضين وهما :

عن رئيس الجمهورية التونسية :

السيد : حامد القروي وزير العدل

عن جلالة ملك البلجيكيين :

السيد : ملكيور واتلي نائب الوزير الاول، ووزير العدل والطبقات المتوسطة.

الذين بعد تبادل وثائق تفويضهما والتأكد من صحتها، ومطابقتها للاسول القانونية

اتفقا على الاحكام الآتية :

[ARABIC TEXT — TEXTE ARABE]

اتفاقية

بين

الجمهورية التونسية

والملكة البلجيكية

تتعلق بالتعارف القضائي في المادة المدنية والتجارية

[TRANSLATION - TRADUCTION]

CONVENTION BETWEEN THE REPUBLIC OF TUNISIA AND THE
KINGDOM OF BELGIUM CONCERNING MUTUAL LEGAL
ASSISTANCE IN CIVIL AND COMMERCIAL MATTERS

THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF TUNISIA, on the one hand,
and

HIS MAJESTY THE KING OF THE BELGIANS, on the other hand,

Wishing to maintain the ties between their two countries and, in particular, to settle by
common accord questions relating to mutual legal assistance in civil and commercial mat-
ters,

Have for this purpose appointed as their respective Plenipotentiaries:

THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF TUNISIA:

Mr. Hamed Karoui, Minister of Justice.

HIS MAJESTY THE KING OF THE BELGIANS:

Mr. Melchior Wathelet, Deputy Prime Minister and Minister of Justice and the Middle
Classes.

Who, having exchanged their full powers, found in good and due form, have agreed on
the following provisions:

TITLE I

A. ACCESS TO THE COURTS

Article 1

The nationals of each State shall have free access to the judicial and administrative
courts of the other State, whether as plaintiffs or defendants of their rights.

B. SECURITY FOR COSTS AND PENALTIES BY FOREIGN PLAINTIFFS
(CAUTIO JUDICATUM SOLVI)

Article 2

No security or deposit of any kind may be imposed, by reason of their status as foreign-
ers or of the absence of a domicile or residence in the country, upon nationals including ju-
ridical persons of one of the contracting States who are plaintiffs or third parties before the
courts of the other State, provided that they have a domicile in one of the two countries.

Article 3

(1) Orders to pay the costs and expenses of a lawsuit when pronounced in either of the States against a plaintiff or third party who is exempted from security, deposit or payment by virtue either of article 2 or of the law of the country where proceedings are instituted shall, upon request, be rendered enforceable without charge by the competent authority of the other State.

(2) The request for an exequatur shall be transmitted between Ministries of Justice either directly or through the diplomatic channel. It may also be conveyed directly by the interested party to the competent legal authority. Such request shall be accompanied by a detailed inventory of the costs and expenses being claimed.

Article 4

(1) Decisions relating to costs and expenses shall be declared enforceable without hearing the parties, subject to subsequent appeals by the losing party, in conformity with the legislation of the country in which enforcement is sought.

(2) The authority competent to deal with the request for an exequatur shall limit itself to examining:

(a) Whether, under the law of the country where judgement has been pronounced, the transcript of the decision fulfils the conditions required for its authenticity;

(b) Whether, under the same law, the decision has acquired the force of *res judicata*.

(3) In order to fulfil the conditions prescribed in paragraph 2, subparagraph (b), the decisions shall be accompanied by:

(a) A document showing that the decision has been served on the party against whom enforcement is sought;

(b) An attestation establishing that the decision can no longer be the subject of an ordinary appeals process;

(c) A certificate issued by the Ministry of Justice of the State of origin concerning the deadlines for ordinary appeals processes.

C. LEGAL AID

Article 5

The nationals of each State shall be entitled to legal aid in both the judicial and administrative courts of the other State on the same basis as nationals, upon conforming with the legislation of the country in which the aid is requested.

Article 6

Documentary evidence of need shall be provided by the authorities at the customary residence of the applicant. If the interested party resides in a third country, such documents

may be drawn up by the diplomatic or consular representative of the State of which the party is a national.

Article 7

The authorities of a contracting State competent to provide documentary evidence of need or to deal with a request for legal aid may seek further information concerning the financial situation of the applicant.

Article 8

Applications for legal aid may be transmitted:

(a) For applications originating in Belgium, by the Belgian diplomatic or consular representative to the competent prosecutor of the Republic;

(b) For applications originating in Tunisia, by the Tunisian diplomatic or consular representative to the competent prosecutor of the Kingdom.

TITLE II

SERVICE OF WRITS AND EXTRAJUDICIAL DOCUMENTS

Article 9

Writs and extrajudicial documents in civil and commercial matters drawn up in one of the two States and addressed to persons residing in the territory of the other State shall be transmitted between Ministries of Justice either directly or through the diplomatic channel.

They may also be transmitted as follows:

(a) When they are addressed to persons residing in the territory of the Republic of Tunisia, directly by the Belgian diplomatic or consular representative in Tunisia to the prosecutor of the Republic;

(b) When they are addressed to persons residing in the territory of the Kingdom of Belgium, directly by the Tunisian diplomatic or consular representative in Belgium to the competent prosecutor of the Kingdom.

Nothing in the foregoing provisions shall prejudice the right of each State to proceed directly and without hindrance, through its diplomatic or consular representative, to deliver documents addressed to its nationals. In case of conflict of law, the nationality of the addressee shall be determined in conformity with the legislation of the State in whose territory the delivery is to be effected.

Article 10

The request shall indicate:

(a) The authority issuing the transmitted document;

- (b) The nature of the document;
- (c) The name and status of the parties;
- (d) The name and address of the addressee.

Article 11

(1) The requested authority shall limit itself to ensuring delivery of the document to the addressee, unless the requesting authority asks that the document be served by a judicial officer or a special formality observed, provided that the latter is not contrary to the legislation of the requested State.

(2) Proof of delivery shall be given by a dated and signed receipt from the addressee or a statement by the requested authority stating that the document has been served and specifying the manner and the date of delivery, as well as the identity of the person to whom the document has been delivered. Such documents shall be immediately transmitted to the requesting authority.

(3) If the addressee refuses to accept the document or if delivery cannot be effected for any other reason, the requested authority shall return the document without delay to the requesting authority, specifying the reason why delivery could not be effected.

(4) The requested State may not deny the request to deliver or serve the document unless it deems its execution contrary to public policy.

Article 12

Delivery of writs and extrajudicial documents shall not give rise to any reimbursement of costs other than those arising from recourse to a judicial officer or observance of a special formality.

TITLE III

LETTERS ROGATORY

Article 13

Letters rogatory in civil and commercial matters shall be transmitted either through the diplomatic channel or directly between Ministries of Justice.

Article 14

(1) The judicial authority to which a letter rogatory is addressed must comply therewith by employing the same means of coercion as it would when executing a letter from the authorities of its own country or a request made for such purpose by an interested party.

(2) The requesting authority shall, upon request, be informed of the date and place where the measure requested is to be carried out, so that the interested party may attend or be represented.

- (3) The execution of a letter rogatory may be refused only if:
- (a) The authenticity of the document is not established;
  - (b) In the requested State, such execution does not fall within the powers of the judiciary;
  - (c) The requested State deems it contrary to public policy.

Article 15

If the requested authority lacks competence in the matter, the letter rogatory shall automatically be transmitted to the competent judicial authority of the same State, in accordance with the rules laid down in its legislation.

Article 16

In all cases where a letter rogatory is not executed by the requested authority, the latter shall immediately so inform the requesting authority, stating the reasons why the letter rogatory has not been executed.

Article 17

The requested authority shall execute the letter rogatory in the manner prescribed by the laws of its country. Nevertheless, a request from the requesting authority for a special formality to be observed shall be granted, provided that such formality does not conflict with the legislation of the requested State.

Article 18

The execution of letters rogatory shall not give rise to any reimbursement of costs other than the fees of experts and the costs resulting from observance of a special formality requested by the requesting State.

TITLE IV

JOINT PROVISIONS

Article 19

Documents to be transmitted or produced in implementation of this Convention shall be drawn up in the language or one of the languages of the State of the requesting authority. They shall be accompanied by translations made by a sworn translator in the language or one of the official languages of the requested State.

In their dealings, the Ministries of Justice shall each correspond in the official language or one of the official languages of their State and, if necessary, their communications shall be accompanied by a French translation.

Article 20

Documents produced or transmitted in implementation of this Convention shall be exempt from authentication or any other similar formality.

TITLE V

FINAL PROVISIONS

Article 21

Any disputes which may arise from the implementation of this Convention shall be settled through the diplomatic channel.

Article 22

(1) This Convention shall be ratified. The exchange of instruments of ratification shall take place at Brussels as soon as possible.

(2) This Convention shall enter into force thirty days after the exchange of instruments of ratification.

(3) This Convention shall cease to be in force one year after its termination by either of the High Contracting Parties.

In witness whereof, the Plenipotentiaries have signed this Convention and have thereto affixed their seals.

DONE at Tunis on 27 April 1989, in duplicate, in the Arabic, French and Dutch languages, all three texts being equally authentic.

For the Republic of Tunisia:

HAMED KAROUI
Minister of Justice

For the Kingdom of Belgium:

MELCHIOR WATHELET
Deputy Prime Minister and Minister
of Justice and the Middle Classes